

Debatt i VK

Mats Hagner 2012-08-27

Fördubbla nettot från skogen, med omedelbar verkan

När det nu blivit officiellt tillåtet att bedriva hyggesfritt och skogsstyrelsen har utsett tjänstemän för att hjälpa till med rådgivning, gäller det att hänga med i utvecklingen. Risken är mycket stor att den tar fel väg. De skogsägare som provar hyggesfritt kommer att finna, detsamma som vi forskare fann i vår stora landsomfattande försöksserie anlagd 1990, att den ökade avverkningskostnaden för plockhuggning omedelbart betalas av den ökade intäkten från grovt virke. Nettot per kubikmeter blir densamma som vid kalavverkning. Den stora skillnaden är att skogsägaren står med en skog i stället för ett kalhygge.

Skogen kräver plantering i några luckor och kanske en röjning av skadade mindre träd, men nästa avverkning av mogna träd väntar redan efter något decennium.

Kalhuggning medför: ta hand om stormfällt virke i hyggeskanter, markbered, plantera, hjälpplantera, røj, røj, gallra och gallra. Kostsamma ingrepp under ett halvt sekel.

När markägarna får reda på vilken omedelbar fördel det är att återgå till det "naturliga" sättet att sköta skog, dvs. att skörda mogna träd och att friställa snygga välväxta kandidater, kommer efterfrågan som en lavin.

När de så småningom inser att de kan tjäna ännu mer pengar på att anlita specialutbildade trädmärkare, för att syna ut vilka träd som är värda att odlas vidare, då ökar efterfrågan på rådgivning, eventuellt även på förvaltning.

Eftersom skogsindustrin, främst sågverken, men även massabruken, får ta emot allt bättre råvara, kommer intresset för denna typ av skoglig rådgivning att understödjas på bred front.

Det kommer att uppstå en huggsexa om rådgivare och i den miljön kommer oseriösa lycksökare frodas. Den som äger en skördare med personal kommer att erbjuda skogsägare plockhuggning och de kommer att göra reklam för en "naturvänlig och lönsam avverkning", utan den ringaste kunskap om annat än att stora snygga träd ger goda inkomster.

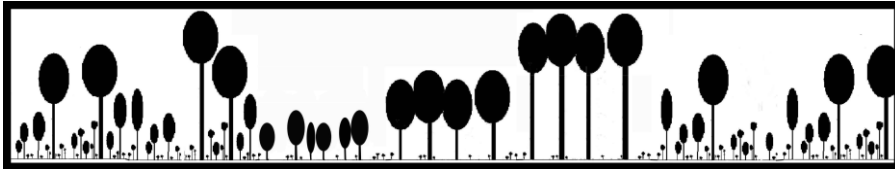
Eftersom skogsstyrelsen rekommenderar "volymblädning", dvs. dimensionshuggning av gammalt snitt, får oseriösa lycksökare fritt spelrum. Det blir enkelt att saluföra den typ av hyggesfritt som myndigheten rekommenderar, utan återväxtplikt och utan sanering av småträd som är sjuka, skadade eller krokiga. Ett varnande exempel är den norska skogsägareföreningen Glommens stort utbasunerade projekt "Kontus", som startade i sekelskiftet och slutade några år senare. Stoppet kom när forskarna förklarade att systemet endast skulle kunna användas på 10 % av norsk skogsmark.

Problemet är att sakkunniga skogstjänstemän är en bristvara. Den utbildning av certifierade trädmärkare som jag bedrivit under ett decennium, måste komma igång i mycket stor skala. Att göra rätt trädval, kräver kunskap om hur träd växer och om räckvidden och styrkan i konkurrens mellan träd av olika arter. Trädmarkaren måste också känna till kostnader för avverkning och veta skillnaden i pris mellan olika kvaliteter och dimensioner på sågtimmer. Han måste behärska användandet av

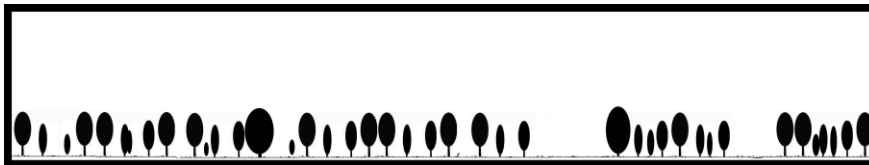
den datormodell för trädval, som anpassar gallringen efter varje enskild skogsägares ekonomiska situation. Han måste känna till hänsyn till flora, fauna, jakt och fornminnen. En viktig del är att förstå det framtida värdet av rekreation.

Skogsägareföreningar måste fortbilda befintlig personal och omedelbart sprida varningar för oseriösa lycksökare. Skogsmyndigheten, som fått felaktiga råd, måste ompröva sin modell. Sker inte detta måste vi se till att politikerna inskrider i tid.

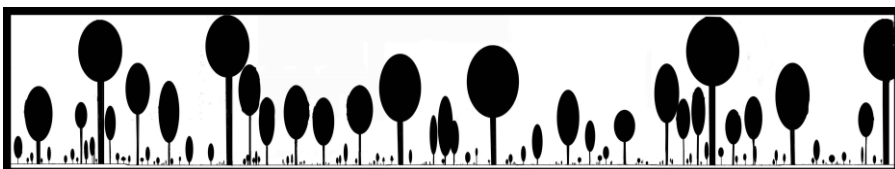
Hyggesfritt måste kombineras med återväxtplikt och med en helt nyskriven förenklad skogsvårdslag. Lagen skall kräva återväxt av "acceptabel" vegetation i luckor och inskränkas till anvisning om hur gleshet skall åtgärdas. Naturhänsyn m.m. skall behållas.

En vanlig skog som skall avverkas. En fem meter bred remsa på ordinär skogsmark. De längsta träden är 20 m höga och hela området är 120 m brett. Där de stora träden står tätt finns det inga småträd eller plantor.

25 år efter kalhuggning. Planterade plantor står alltför tätt på bra områden, medan luckor bildats på ogynnsamma ställen. Här bildas det snabbt dåligt timmer med grova kvistar. Det dröjer 50 år innan fullvuxna träd kan skördas.

25 år med Naturkultur har inneburit befriande gallring, berikande plantering och röjning. Nu finns fyra fullvuxna och några halvfullvuxna träd att skörda. Redan nu kan timmer med ypperlig kvalitet ge ett högt netto.